

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Postadres
Postbus 83122
2509 AC Den Haag
Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 151
2504 AG Den Haag
Tel: (070) 356 35 63
Fax: (070) 360 75 72
bureau@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl
Doorkiesnummer
(070) 356
Datum
31 augustus 2016
Oms nummer
2016.11844
Uw brief

Geachte heer Asscher,

Graag informeer ik u over de start van het onderzoek naar de waarborgen van de mensenrechten van woonwagenebewoners in Nederland. Met dit onderzoek beoog ik meer inzicht te krijgen in de ervaringen van woonwagenebewoners en de wijze waarop de Nederlandse overheid, centraal en decentraal, betrouwbaar is in het borgen van de mensenrechten van deze burgers. De culturele identiteit die woonwagenebewoners als bevolkingsgroep hebben, stelt bijzondere eisen aan de manier waarop de overheid omgaat met hun mensenrechten.

De Nederlandse overheid heeft diverse mensenrechtenverdragen ondertekend en daarmee committeert zij zich aan de mensenrechten en het borgen daarvan. De Rijksoverheid beschouw ik daarom als stelselverantwoordelijk voor de implementatie en de uitvoering van de door haar ondertekende internationale mensenrechtenverdragen.

Mensenrechten woonwagenebewoners

Woonwagenebewoners onderscheiden zich door een eigen cultuur waarin het wonen in woonwagens essentieel is. Ten behoeve van ons onderzoek rekenen we tot deze groep behalve reizigers ook Roma en Sinti voor zover zij woonwagens bewonen dan wel de wens hebben daarin te wonen.

Woonwagenebewoners beginnen steeds meer erkenning te krijgen als bevolkingsgroep met een eigen culturele identiteit. Dit blijkt uit aandacht hiervoor in bijvoorbeeld de rapportages over Nederland van de Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie van de Raad van Europa en oordelen van het College voor de Rechten van de Mens.¹

De overheid voert een generiek integratiebeleid dat gericht is op deelname en participatie van alle migrantengroepen. De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van dit beleid ten aanzien van woonwagenebewoners is belegd op

Uw kenmerk

Bijlagen

Behandelend medewerker

Onderwerp
opening onderzoek waarborgen
mensenrechten
woonwagenebewoners

¹ *Third Report on the Netherlands* (d.d. 12 februari 2008) en *ECRI Report on the Netherlands, Fourth monitoring cycle* (15 oktober 2013) en o.a. de oordelen nr. 2014-165, 2014-167, 2015-61, 2016-19, 2016-67, 2016-71.

Ons nummer
2016.11844

2

gemeentelijk niveau.² Gemeenten zijn verantwoordelijk voor bijvoorbeeld het huisvestingbeleid voor deze doelgroep. Een eerste voorlopige verkenning van de manier waarop gemeenten woonwagenebewoners benaderen, beleidsmatig en in de praktijk, levert een divers en diffuus beeld op: gemeenten waar zich woonwagene locaties bevinden gaan niet eenduidig om met woonwagenebewoners en hun mensenrechten als bevolkingsgroep.

Uit beoordelingen van internationale en nationale mensenrechtenorganisaties blijkt dat zij zich kritisch uitspreken over hoe de Nederlandse overheid zich gedraagt tegenover woonwagenebewoners en de manier waarop de Nederlandse overheid zich inspant om hun mensenrechten te borgen. Het betreft dan niet alleen hun individuele mensenrechten, maar ook de culturele rechten die zij als gemeenschap hebben. Zo heeft bijvoorbeeld de Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie van de Raad van Europa de Nederlandse overheid herhaaldelijk opgeroepen verantwoordelijkheid te nemen voor de positie van woonwagenebewoners.

Tegen deze achtergrond zijn klachten van en contacten met woonwagenebewoners aanleiding voor mij om op korte termijn onderzoek uit eigen beweging te starten naar de ervaringen van de woonwagenebewoners en overheidspraktijken in het omgaan met woonwagenebewoners. Hierin neem ik ook de bevindingen mee uit eerder onderzoek.³

Onderzoek

Het onderzoek bestaat uit een inventarisatie van de klachten en signalen die ik van woonwagenebewoners heb ontvangen. De onderzoekers voeren gesprekken met organisaties waarin woonwagenebewoners zich hebben verenigd en met individuele woonwagenebewoners tenelnde te achterhalen waar burgers in de praktijk tegen aanlopen. Tevens worden gemeenten aangeschreven met vragen over de gemeentelijke praktijk en het gemeentelijke beleid. Ook worden de gemeentelijke ombudsmannen van de grote steden bij het onderzoek betrokken. Voorts worden gespreken gevoerd met derden, zoals de VNG en enkele koepelorganisaties van woningcorporaties. Graag willen wij ook met u in gesprek. Ik verzoek u daarom een contactpersoon door te geven die aanspreekpunt is voor de onderzoekers gedurende dit onderzoek.

² Uw brief aan de Tweede Kamer d d. 18 november 2013 (vergaderjaar 2013 - 2014, 30 950, nr. 62) met het onderwerp "rassendiscriminatie".

³ Dit betreft onderzoek uit 2015 naar de wijze waarop een gemeente woonwagenebewoners heeft betrokken bij het standplaatsenbeleid.

Ons nummer
2016.11844

3

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Handelt de Nederlandse overheid, centraal en decentraal, vanuit het perspectief van de woonwageneigenaren betrouwbaar in het borgen van hun mensenrechten, en meer in het bijzonder van hun mensenrechten als culturele minderheid?

Op basis van de data (inventarisatie en analyse van klachten en signalen van burgers en reacties van gemeenten), jurisprudentie- en literatuuronderzoek, gesprekken met de hiervoor genoemde partijen maken wij onze bevindingen op. Deze bevindingen zullen in een ronde tafelblijeenkomst - waarvoor uw organisatie ook wordt uitgenodigd - in het najaar worden besproken. Vervolgens zullen wij ons onderzoek met een rapportage afronden. Wij streven ernaar het rapport begin 2017 te publiceren.

Donderdag 1 september 2016 wordt het persbericht waarin wij ons onderzoek aankondigen gepubliceerd. Het staat dan op onze website.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Vragen

Indien u nadere vragen heeft, kunt u contact opnemen met projectleider van dit onderzoek. Zij is te bereiken via

- telefoonnummer
- e-mailadres

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen